

Samhandling på tvers med fokus på sikker implementering, avklaring av databehandlingsansvar og varige driftsløsninger

Fensli, Rune; Gerdes Martin; Smaradottir, Berglind;
Holen-Rabbersvik, Elisabeth; Thygesen, Elin

HelsIT2014, 10.10-2014

Rune Fensli

Professor/Forskningsleder

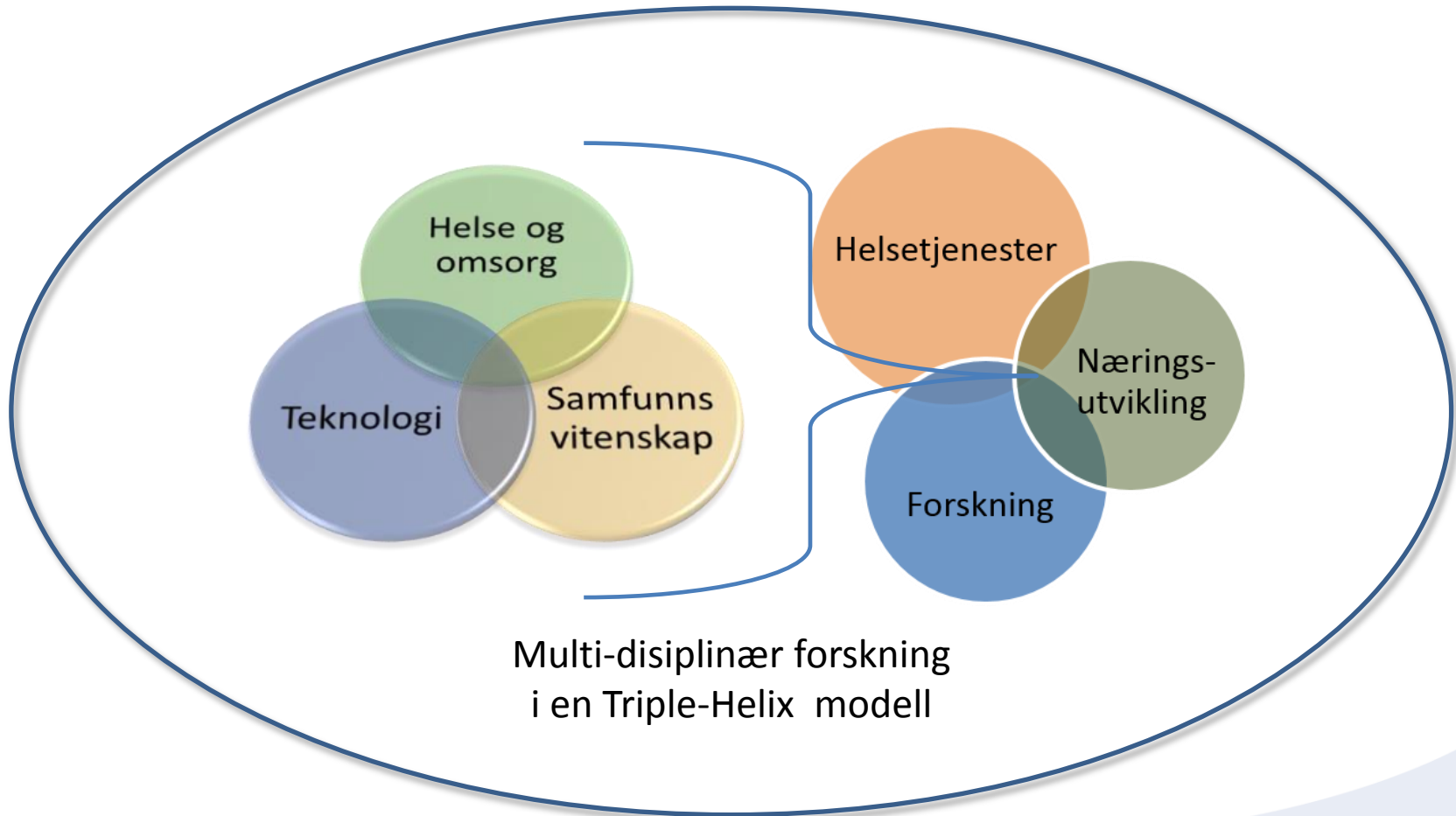
Senter for eHelse og
omsorgsteknologi

Universitetet i Agder

Email: rune.fensli@uia.no

Senter for eHelse

et toppsatsingsområde ved Universitetet i Agder

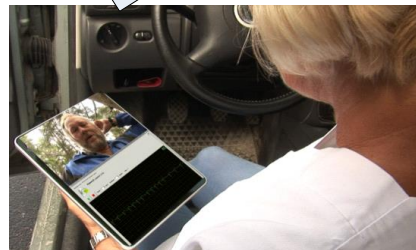
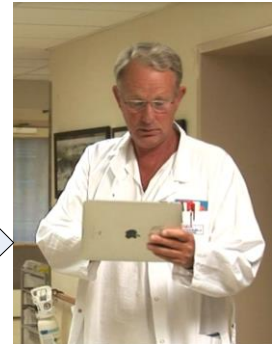
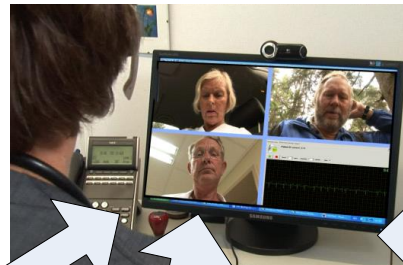
Fra visjoner til virkelighet

Video «Samhandling uten grenser», 2010

Visjoner i 2010 for ny teknologi som muliggjør effektiv samhandling

Gav grunnlag for FoU-prosjekter

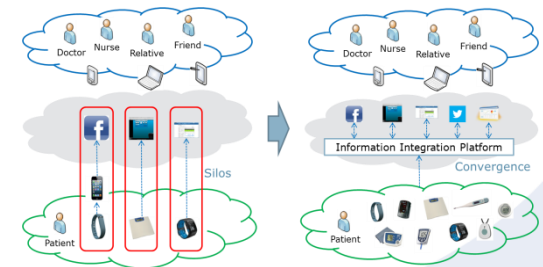
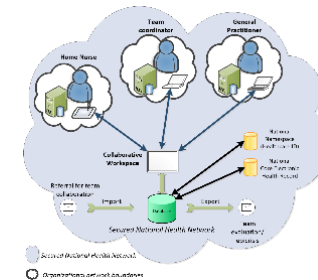
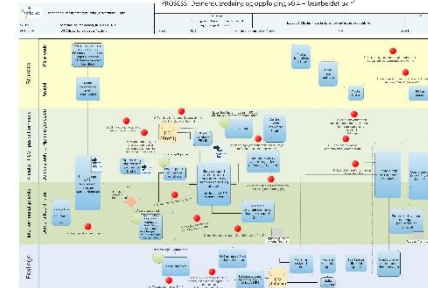
Aktuelle problemstillinger

Case: Ny samhandlingsløsning for pasienter med KOLS

- Samhandling på tvers, virtuelle team
- Endring i pasientforløp
- Tilgang på tvers, endring i Lov om pasientjournal
- Konsekvenser av lovendringen
- Prinsipper for ny samhandlingsløsning
- Implementert systemløsning
- utfordringer ved storskala implementering

eHelse forskning ved UiA

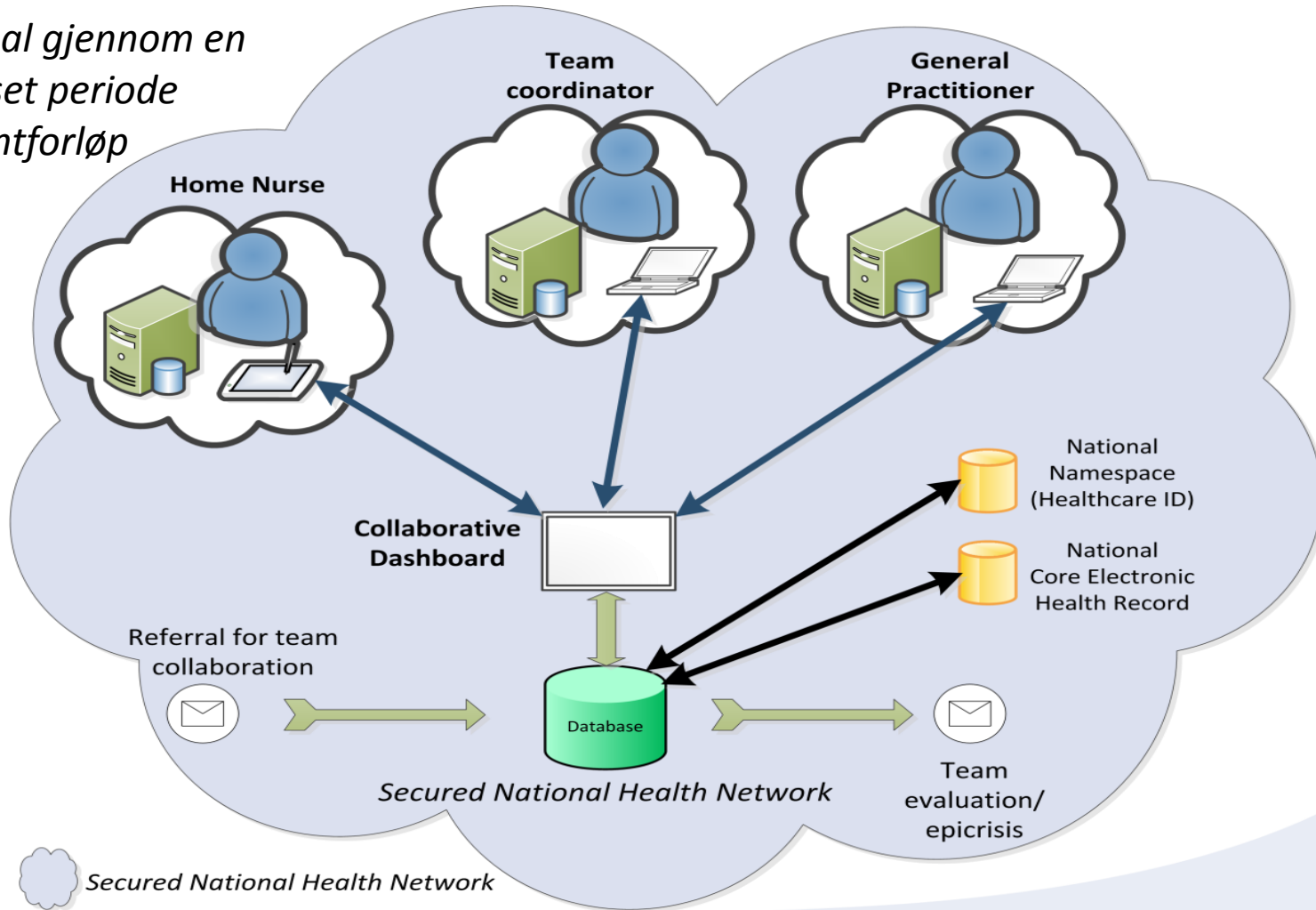
- Flaskehalsar ved samhandling på tvers
  - Fokus på dagens arbeidsrutiner
  - Hva er problemet – utgangspunkt for forbedring?
- Forløpsjournal
  - Delt tilgang til medisinsk informasjon
  - Samhandling i virtuelle behandlingsteam
- Information Integration Portal
  - Unngå dagens «Silo-løsninger»
  - Åpen infrastruktur for velferdsteknologi
  - Standardisering av velferdsteknologi

“Forløpsjournal”

Treatment Pathway Health Record (TPHR)

Felles journal gjennom en tidsavgrenset periode av et pasientforløp

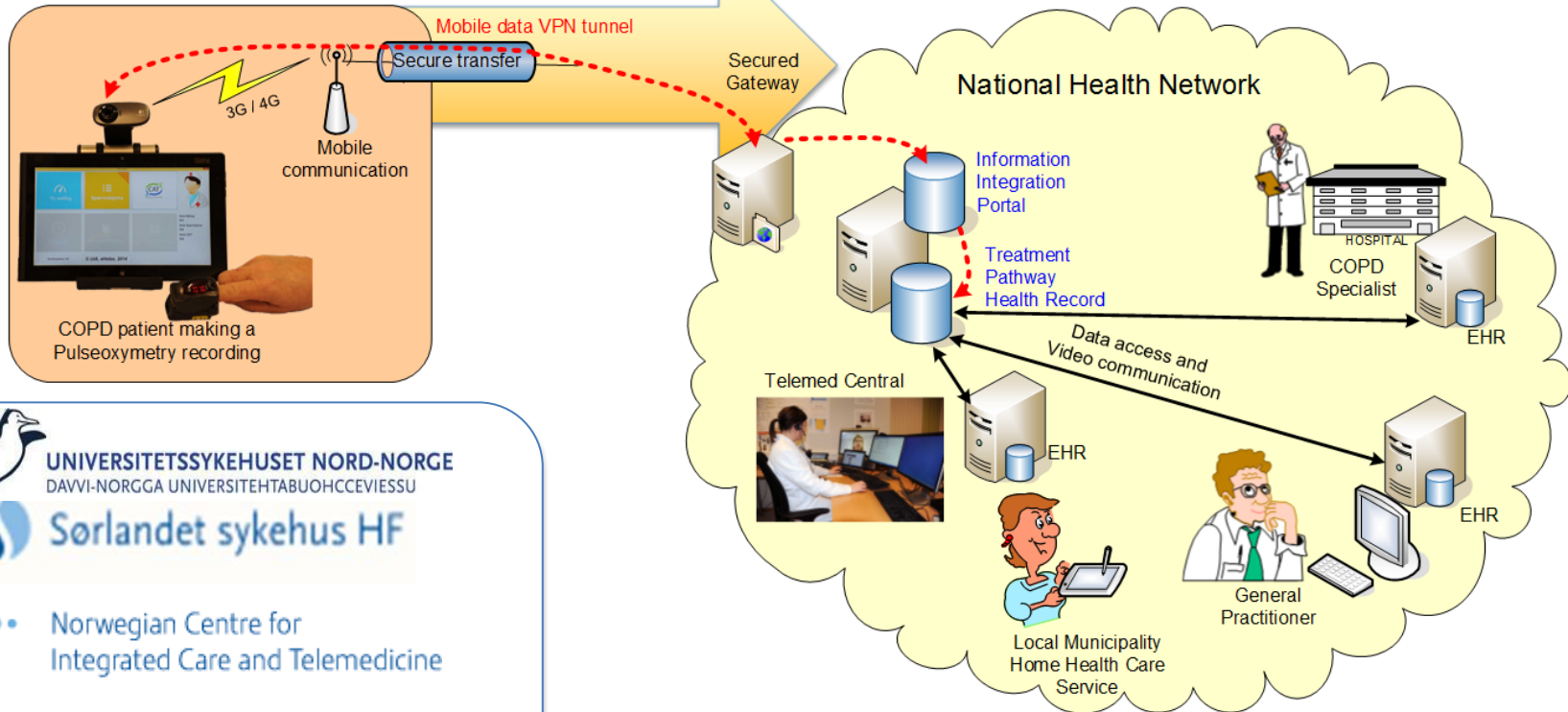

Secured National Health Network

UNiversal solutions in Telemedicine

Deployment for European HEALTH care, 2013-2015

ICT PSP call identifier: CIP-ICT PSP-2012-3

UNIVERSITETSSYKEHUSET NORD-NORGE
DAVVI-NOROGGA UNIVERSITEHTABUOHCCVEISSU

Sørlandet sykehus HF

Norwegian Centre for Integrated Care and Telemedicine
NST

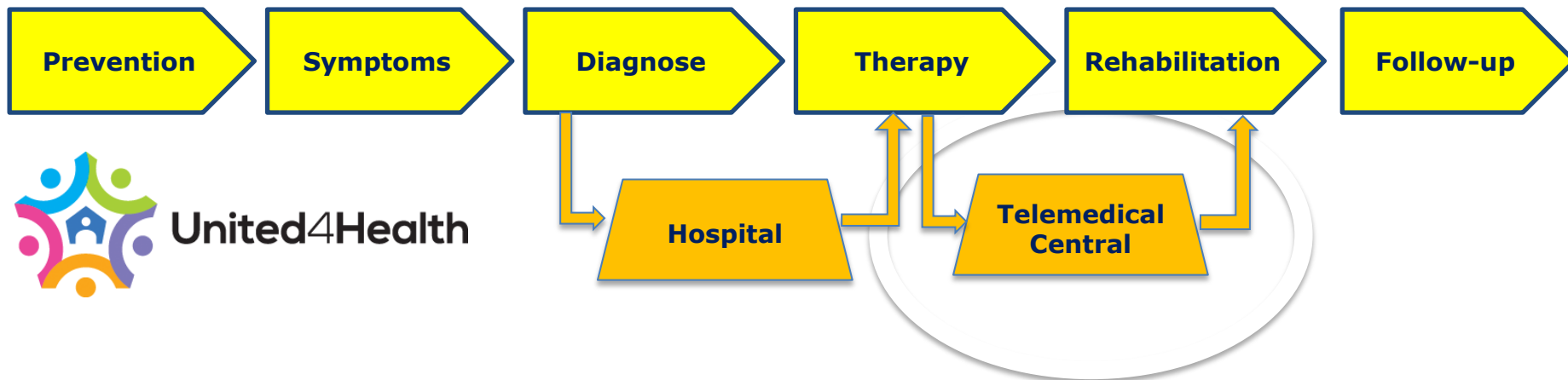
UNIVERSITY OF AGDER

- Point-of-Care Services Agder.
  - Sub-Project financed by the Research Council of Norway, 2013-15
- eHealth – Extended Care Coordination.
  - Research Project financed by the Agder Research Fund, 2011-2014
- eHealth TESTSENER
  - Testlab reference infrastructure, East-Agder Competence Fund 2013-2015

Case:

Nytt pasientforløp for pasienter med KOLS

- Gjennom EU-prosjektet United4Health etableres nye samhandlingsløsninger for pasientoppfølging
- Telemedisinsk sentral er inter-kommunal tjeneste
- Forutsetter samhandling med fastlege og sykehus
- Pasientens egen-rapportering er viktig klinisk informasjon

Pasientens egenrapportering

- Daglig måling av puls og oksygeninnhold i blod (SPO2)
- Daglig spørreskjema i forhold til KOLS symptomer
- Danner grunnlag for triage kode:
  - Grønn – alt er OK i dag
  - GUL – det er oppstått en forverring, intervensjoner vurderes av KOLS-sykepleier på Telemedisinsk sentral
  - RØD – det er en alvorlig forverring, og aktuell intervensjon drøftes mellom KOLS-sykepleier og pasientens lege
- Videokonferanse med pasienten for oppfølging

Lov om pasientjournal

Lovendring fra 01.01-2015, prinsipper

- Endringer i Pasientjournal loven innebærer :
  - Et teknologinøytralt regelverk for sømløse pasientforløp, uavhengig av hvor eller hvordan helseopplysninger lagres
  - Gjelder behandlingsrettede helseregistre (primær bruk)
  - Relevant informasjon er tilgjengelig for helsepersonell når de trenger det for å gi best mulig helsehjelp
  - Skillet mellom tilgang til pasientopplysninger internt og eksternt oppheves
  - To eller flere virksomheter kan samarbeide om å opprette behandlingsrettede helseregistre, avtale databehandlingsansvar
  - Gjeldende krav til informasjonssikkerhet videreføres
  - Gjeldende krav til samtykke oppheves

Nye regler for tilgang til helseopplysninger

- Loven §9 omfatter samarbeid mellom to eller flere virksomheter om behandlingsrettede helseopplysninger, hvor det stilles krav til skriftlig avtale om:
  - hva samarbeidet omfatter,
  - hvordan pasientens eller brukerens rettigheter skal ivaretas,
  - hvordan helseopplysningene skal behandles og sikres, også ved endringer i eller opphør av samarbeidet, og
  - databehandlingsansvar.

Lovendringsforslag, konsekvenser

- Felles journalføring kan sikre samordnet oppdatert informasjon
- Krav til helhetlig IKT-arkitektur “privacy by design”
  - Høringsforslag om forskrift, særlig lovens §19 – Tilgang på tvers
    - Gjelder for helsepersonell med tjenstlig behov
    - Regulerer lese-tilgang fra ekstern virksomhet
    - Tilgang kun til opplysninger som er relevante og nødvendig
    - Krav til sikker autentisering og autorisasjonsregister
    - Krav til informasjonssikkerhet, tilgangsstyring, pasientens selvbestemmelsesrett
    - Krav til gjennomføring av risikoanalyse for samarbeidende virksomheter, internkontroll
- Kan åpne for beslutningsstyrt tilgang, for selv å søke frem
- Autentisering basert på eID
- Funksjonalitet for logging av alle oppslag
- Pasienten har elektronisk innsynsrett i logg
- Pasienten har reservasjonsrett mot tilgang fra andre

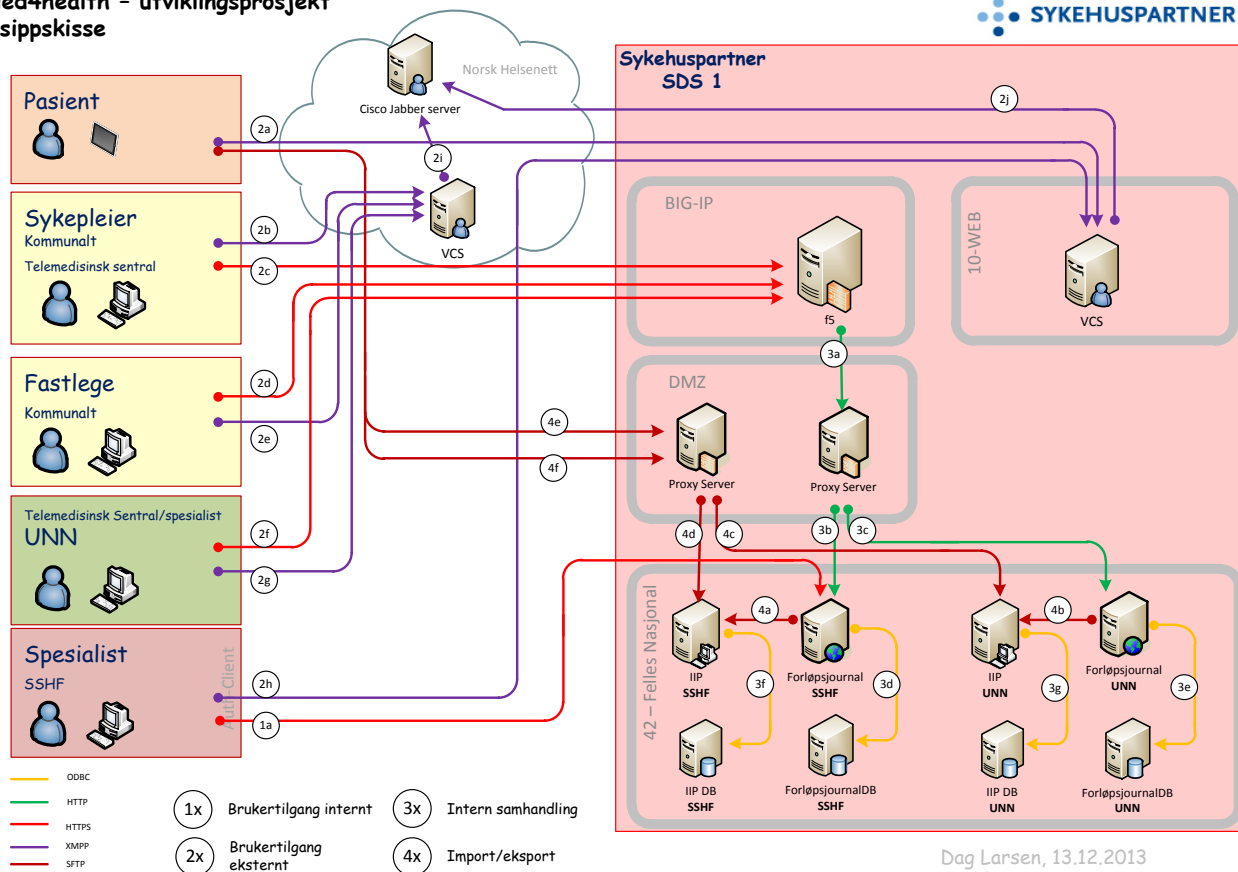
Sikkerhetsmessige tiltak ved en Forløpsjournal

- Tjenestene må etableres sikkert og pålitelig
- Krav til 2-faktor autentisering av brukere
- Sikre rutiner må etableres for autorisering av brukere
- All aktivitet må logges
- Pasienten må ha mulighet for innsyn
- Ved avslutning av en forløpsjournal må det påses:
  - Eksport av medisinske data for permanent dokumentasjon
  - Sikker sletting av midlertidig lagrede data

Teknisk infrastruktur implementert innenfor et sikkert helsenett

Unified4health - utviklingsprosjekt
Prinsippskisse

SYKEHUSPARTNER

Dag Larsen, 13.12.2013
Sykehuspartner, Tjenestenev

Normen og ROS-analyse

- a) Tjeneste tilbudet som en del av NHN systemene
- b) Dataoverføring fra mobil enhet → NHN
  - Etablert et dedikert APN/MDA
- c) Sikring av pasientens nettbrett
- d) Sikring av mobil data overføring
- e) Sikring av servere og back-end løsningene
- f) Tilgangskontroll
- Medisinsk software end-end må testes/deklarereres
- Utfordring å ha komplett systemforståelse og oversikt
- Komplisert systemdesign

Pasientens nettbrett

Sikret nettbrett
Win 8.1 pro

Trådløs Bluetooth

Forløpsjournal - pasientoversikt

Status	Navn	I dag	Historikk	Oppgaver
FTO	✓ Valhalla, Test_5	09.04.2014	08.04.2014	
FTO	✓ Valhalla, Test_3	09.04.2014	08.04.2014	
FTO	✓ Testpasient, UiA_tablet_0001	09.04.2014	08.04.2014	
FTO	world, hello	09.04.2014	08.04.2014	
FTO	✓ Valhalla, Test_4	09.04.2014	07.04.2014	
FTO	✓ Valhalla, Test_2	09.04.2014	02.04.2014	
FTO	✓ Valhalla, Test_1	09.04.2014	25.03.2014	
FTO	✓ U4H@Tromsø, UNN8800001	09.04.2014	08.04.2014	
FTO	✓ Testpasient, UiA_tablet_0004	09.04.2014	14.03.2014	1 oppg.
FTO	✓ Testpasient, UiA_tablet_0002	09.04.2014	03.04.2014	
FTO	✓ Smarthus, Harald (UiA_tablet_0003)	09.04.2014	06.03.2014	2 oppg.
FTO	på oppretter, Test riktig userid	09.04.2014	05.03.2014	
FTO	COPD, COP	09.04.2014	08.04.2014	
FTO	✓ ATest_jrp, ATest_jrp	09.04.2014	28.03.2014	

Valhalla, Test_5 190902 20929
april 2014

I dag(09 april 2014)

SpO2: 93%
Puls: 48bpm
Spørreskjema

Spørsmål: 2014-04-09T10:52:34

Notat

Hvordan føler du deg i dag? ○ ○ ○

Hvordan er pusten din i dag? ○ ○ ○

Hvordan er det med mengde slim i dag? ○ ○ ○

Hvordan er fargen på slimet i dag? ○ ○ ○

Bruker du anfallsmedisin/forstøver eller oksygen i dag? ○ ○ ○

Har du startet opp med ekstra antibiotika etter siste utskrivelse? ○ ○ ○

Har du startet opp med ny Prednisolonkur etter siste utskrivelse? ○ ○ ○

Nei

Oppgaver +

Journalnotater +

dato	beskrivelse	tc
08.04.2014 10:21:45	Målinger grønne	●
08.04.2014 08:35:54	test	●
04.04.2014 13:04:22	Test	●
03.04.2014 09:24:15	Fikk ikke til å måle puls og O2metting	●

Dokumenter +

Pulse

Dato	Puls	tc
Wed Apr 09 10:51:04 GMT+02:00 2014	48	●

Spo2

Dato	Spo2	tc
03.04.2014	93	●
04.04.2014	93	●
05.04.2014	93	●
06.04.2014	93	●
07.04.2014	93	●
08.04.2014	93	●
09.04.2014	93	●

Pasient info.

Status: FTO Kontakt-info.

Adresse Pårørende

Ikke registrert

Doktor Ikke registrert

Ikke registrert

Pasientstatistikk SpO2

Åpne graf i nytt vindu

Telemedisinsk sentral (TMS), Valhalla sykehjem

Hvem har databehandlingsansvaret?

- Medisinske behandlingshjelpemidler (BHM)
  - Pasientens nettbrett og devise for pulsoksymetri
  - Ansvar et ivaretas av Sykehuset – avd. for BHM
  - End-end systemansvar ivaretas av sykehuset
    - Sykehuspartner er driftsansvarlig for løsningen
- Databehandlingsansvaret tilligger sykehuset
- Databehandler avtale inngått med kommune om TMS
- Databehandleravtaler inngått mellom alle kommuner og TMS, også økonomiske/driftsmessige avtaler
- Viktig avklaring: Hvem er ansvarlig for pasienten

Sky-tjenester

Fremtidige sky-tjenester for pasienter?

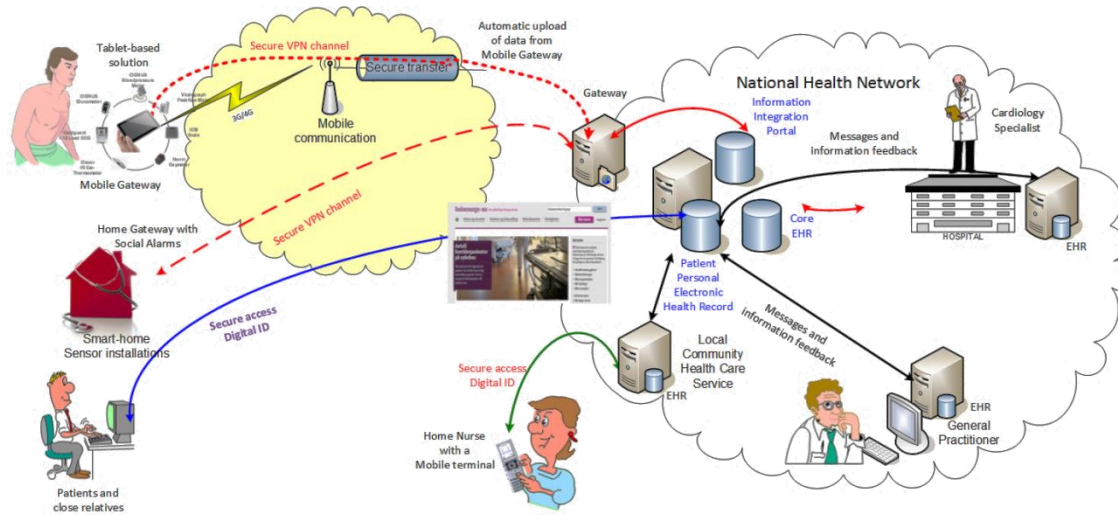
- Egenrapportering av medisinsk relatert informasjon vil øke
- Pasientens eiendom og ansvar
- Hvor bør dette lagres?
  - Private skytjenester på Internett
  - Sikker offentlig tjeneste under helseportalen Helsenorge.no
  - Private tilbydere innenfor sikre løsninger tilknyttet NHN
- Behov for interoperabilitet med EPJ
  - Informasjon for medisinske beslutninger må lagres i EPJ
  - Forutsetter bruk av åpne standarder
- Behov for samordnede løsninger Telehealth og Telecare
  - Hjemme-gateway og sensorer for velferdsteknologi og medisinske målinger
  - Mobil gateway (sikker APP)

Utfordringer ved storskala implementering

- IKT-implementasjons utfordringer, prioriteringer
- Nytenkning ved samhandling
  - Endring i pasientforløp, beskrive intervensjoner
  - Endring i organisasjon og involvering
  - Avklaring av ansvarsforhold og instruksjer
  - Holde teamet oppdatert, involvere kompetanse på tvers
- Anskaffelse, drift og vedlikehold
- Utvikle ny «Business model» for helsetjenester
- Utvikle referanse implementasjon av Telehealth + Telecare

Spørsmål ?

Email: rune.fensli@uia.no